

به نام خداوند جان و خرد

وزارت بهداشت، درمان، آموزش پزشکی

معاونت آموزشی

دیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

راهنمای ارزیابی درونی (خودارزیابی)

اعتباربخشی دوره‌های آموزشی علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

مصوب پانزدهمین جلسه کمیته اعتباربخشی دبیرخانه علوم پایه پزشکی

اردیبهشت ۱۴۰۵

راهنمای ارزیابی درونی اعتباربخشی برنامه‌های آموزشی علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

مقدمه

در حال حاضر تعداد قابل توجهی از دانشجویان دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی دولتی و غیردولتی در مقاطع کاردانی، کارشناسی، دکتری تخصصی (Ph.D) و دکترای حرفه ای رشته‌های مختلف علوم پایه پزشکی مشغول به تحصیل هستند. با توجه به تنوع و تکثر این رشته/مقاطع و نقش مهم دانش‌آموختگان آنها در حوزه‌های مختلف نظری و عملی، اجرای فرآیند ارزیابی و اعتباربخشی جهت حفظ و ارتقاء کیفیت آموزش مهم و ضروری می‌باشد.

دبیرخانه علوم پایه پزشکی در راستای انجام وظایف نظارتی خود جهت استقرار نظام اعتباربخشی برنامه‌های آموزشی، در دی ماه ۱۴۰۳ واحد اعتباربخشی دبیرخانه را راه‌اندازی نمود. در اولین گام آیین‌نامه اعتباربخشی بازنگری و در بیست و دومین جلسه کمیسیون ملی اعتباربخشی مورخ ۱۴۰۴/۰۱/۲۴ تصویب و کمیته اعتباربخشی در دبیرخانه تشکیل شد.

کمیته اعتباربخشی تدوین استانداردهای عمومی اعتباربخشی برنامه‌های آموزشی علوم پایه پزشکی از اردیبهشت ۱۴۰۴ آغاز نمود. استانداردها پس از بررسی‌های متعدد در کارگروه‌های تخصصی و فنی طی ۹ ماه و نظرخواهی از طیف گسترده ای از اساتید و دانشجویان رشته‌های مختلف در سه سند مجزا به شرح زیر تنظیم شد:

سند اول شامل: ۵۴ استاندارد عمومی برای مقاطع کاردانی - کارشناسی

سند دوم شامل: ۶۴ استاندارد عمومی برای مقطع کارشناسی ارشد

سند سوم شامل: ۶۹ استاندارد عمومی برای مقطع دکترای تخصصی

راهنمای ارزیابی درونی بر اساس جدیدترین آیین‌نامه اعتباربخشی برنامه‌های آموزشی علوم پایه پزشکی مصوب کمیسیون ملی اعتباربخشی که طی نامه شماره ۵۱۲/۹۶۸/د به تاریخ ۱۴۰۴/۰۴/۲۲ به دانشگاه‌ها/دانشکده‌های علوم پزشکی سراسر کشور ابلاغ گردیده، تنظیم شده است.

در این راهنما ساختار و نحوه اجرای ارزیابی درونی توضیح داده می‌شود.

ماده ۱- تعاریف

۱-۱- **دبیرخانه:** منظور دبیرخانه علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی است.

۱-۲- **کمیته اعتباربخشی:** منظور کمیته اعتباربخشی برنامه‌های آموزشی علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی است.

۱-۳- **هیات ممتحنه:** کمیته ها/ هیات‌های ممتحنه، ارزشیابی و برنامه‌ریزی رشته‌های علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی که در امور علمی و فنی، تدوین و بازنگری برنامه‌های درسی و سایر مستندات مربوطه و همچنین ارزیابی راه‌اندازی و ادواری برنامه‌های آموزشی مشارکت می‌نمایند.

۱-۴- **برنامه / دوره:** منظور برنامه‌ها/ دوره‌های آموزشی علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی در مقاطع مختلف (کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد، دکتری تخصصی Ph.D و دکترای حرفه ای) در دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی دولتی و غیردولتی دارای مجوز از وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌باشند.

۵-۱- اعتباربخشی دوره: فرآیندی است در راستای حفظ و بهبود مداوم کیفیت آموزش و دستیابی بهتر به اهداف دوره آموزشی که از طریق ارزیابی درونی و بیرونی مبتنی بر استانداردهای مصوب، کیفیت ارائه برنامه آموزشی را مورد بررسی قرار می‌دهد و با صدور رأی نسبت به اعتبار دوره برای مدت معینی قضاوت و تصمیم‌گیری می‌نماید.

۶-۱- ارزیابی درونی (خودارزیابی):^۱ فرآیندی است که بر اساس جدیدترین آیین‌نامه و استانداردهای ابلاغی مصوب و مطابق برنامه زمان‌بندی تعیین‌شده انجام می‌شود، هدف آن شناسایی نقاط قوت و ضعف در راستای اصلاح و بهبود مستمر آموزش دوره می‌باشد. مجریان و دست‌اندرکاران دوره‌های آموزشی در دانشگاه‌ها/ دانشکده‌های علوم پزشکی مسئولیت اجرای خودارزیابی را به عهده دارند.

ماده ۲- نحوه تشکیل کمیته خودارزیابی

با اعلام شروع فرایند اعتباربخشی آموزشی از سوی دبیرخانه، برنامه زمان‌بندی ارزیابی‌ها با هماهنگی هیات‌های ممتحنه و دانشگاه‌ها تنظیم می‌شود.

کمیته خودارزیابی بر اساس راهنمای ارزیابی درونی و به منظور هدایت و اجرای کلیه فعالیت‌های مرتبط با ارزیابی درونی دوره آموزشی در دانشکده مربوطه تشکیل می‌شود. ارزیابی درونی از طریق سامانه جامع اعتباربخشی (سجا) به آدرس <https://saja.behdasht.gov.ir> صورت می‌گیرد.

۱-۲- اعضای کمیته خودارزیابی:

پیشنهاد می‌شود اعضای کمیته خودارزیابی از افراد زیر باشند:

- مدیر گروه
- معاون آموزشی/ پژوهشی گروه
- نمایندگانی از اعضاء هیأت علمی دوره بر حسب تشخیص مدیر گروه
- نماینده EDO یا نماینده آموزش دانشکده‌ی مربوطه
- کارشناس گروه آموزشی مربوطه
- نماینده دانشجویان دوره آموزشی
- نماینده دانش‌آموختگان دوره آموزشی

تبصره ۱: اعضاء توسط مدیر گروه مربوطه پیشنهاد و ابلاغ ایشان توسط رییس دانشکده صادر می‌شود.

تبصره ۲: دبیر کمیته خودارزیابی از بین اعضا انتخاب و ابلاغ ایشان توسط رییس دانشکده صادر می‌شود.

تبصره ۳: اعضا کمیته اعتباربخشی دبیرخانه علوم پایه و اعضای تیم ارزیاب بیرونی نمی‌توانند همزمان، دبیر کمیته خودارزیابی دوره باشند.

تبصره ۴: مدیر گروه می‌تواند با اعلام کتبی، معاون آموزشی/ پژوهشی گروه را به عنوان جانشین خود در کمیته معرفی نماید.

تبصره ۵: نماینده دانشجویان ترجیحاً از بالاترین مقطع دوره آموزشی و در مواردی که فقط یک مقطع تحصیلی دایر باشد از دانشجویان سال بالاتر انتخاب می‌شود.

تبصره ۶: عضویت نماینده دانش‌آموختگان دوره آموزشی ترجیحی می‌باشد و بهتر است از بالاترین مقطع تحصیلی رشته باشد.

^۱ Internal evaluation (self assessment)

۲-۲- شرح وظایف کمیته خودارزیابی

- هماهنگی با کمیته اعتباربخشی دبیرخانه
- همکاری با تیم ارزیاب بیرونی قبل، حین و بعد از زمان بازدید
- اجرای ارزیابی درونی بر اساس استانداردهای مصوب ابلاغی و راهنمای خودارزیابی
- معرفی دبیر کمیته به عنوان کاربر سامانه جهت بارگذاری مستندات در سامانه اعتباربخشی
- تنظیم گزارش خودارزیابی دوره با تأیید رئیس دانشکده مربوطه و ارسال به دبیرخانه علوم پایه پزشکی از طریق معاونت آموزشی دانشگاه/ دانشکده علوم پزشکی
- پیگیری انجام اقدامات اصلاحی برای رفع نواقص اعلام شده
- جمع‌آوری پیشنهادات اصلاحی و راهکارهای تخصصی و ارسال به دبیرخانه علوم پایه پزشکی از طریق معاونت آموزشی دانشگاه/ دانشکده علوم پزشکی
- پیگیری جهت انجام ارزیابی مجدد ۶ ماه قبل از پایان اعتبار رأی ابلاغ شده

ماده ۳- اجرای ارزیابی درونی

- پس از تشکیل کمیته خودارزیابی، جدیدترین استانداردهای مصوب و آیین‌نامه اعتباربخشی و راهنمای کار با سامانه سجا توسط تمام اعضای کمیته خودارزیابی مطالعه شده و در اولین جلسه بر اساس راهنمای ارزیابی درونی تقسیم کار صورت می‌گیرد.
- دبیر کمیته به عنوان رابط و کاربر سامانه سجا معرفی شده و کد کاربری و رمز عبور دریافت می‌کند.
 - طبق جدول زمان بندی دسترسی به سامانه سجا در بازه زمانی مشخص برای کاربر خودارزیابی باز می‌شود.
 - مستندات مورد نظر بر اساس استانداردها تهیه و در سامانه اعتباربخشی بارگزاری و پس از تکمیل نهایی توسط رئیس دانشکده تأیید می‌شود.
 - در بازه زمانی رفع نقص، در صورتی که توسط ارزیاب بیرونی مواردی در سامانه عودت داده شده باشد، دبیر کمیته خودارزیابی موارد را اصلاح می‌نماید.
 - گزارش ارزیابی درونی توسط دبیر کمیته خودارزیابی تهیه و پس از تأیید رئیس دانشکده از طریق معاونت آموزشی دانشگاه به دبیرخانه علوم پایه پزشکی ارسال و مرحله ارزیابی درونی پایان می‌یابد.

این راهنما شامل ۳ ماده و ۶ تبصره در پانزدهمین جلسه کمیته اعتباربخشی علوم پایه پزشکی مورخ ۱۴۰۵/۰۲/۱۴ به تصویب رسید و مبنای اجرای ارزیابی درونی برای تمام رشته/ مقاطع علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی می‌باشد.